

Л. Давидович

**ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНОГО СЛУХУ ЯК СПЕЦІАЛЬНОЇ ЗДІБНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА АКАДЕМІЧНОГО СПІВУ**

L. Davydovych

**FORMATION OF VOCAL HEARING, AS A SPECIAL ABILITY OF THE FUTURE
TEACHER OF ACADEMIC SINGING**

Формування вокального слуху, як спеціальної здібності майбутнього викладача академічного співу, на наш погляд, проблема досить актуальна, вирішення якої значно підвищить ефективність його сучасної фахової підготовки.

Кожна здібність — це складна якість, яку неможливо зрозуміти без детального розбору того виду діяльності, до якого вона відноситься. «Музичний слух» — спеціальна здібність, що визначається природою самої музики і містить в собі специфічний комплекс індивідуально-психологічних особливостей, які вимагають саме заняття музичною діяльністю та пов'язані з кожним її видом, а саме — слуханням, виконанням і складанням музики. Стосовно вокально-виконавської діяльності слід підкреслити значення існування та розвитку «вокального слуху», якому належить головна регулююча дія голосової функції.

Студент, прослуховуючи вокальні твори різного рівня виконання здобувачами вищої вокальної освіти, навчається чути, а далі розрізнити в ньому більше особливостей співацької якості. З іншого боку, формуванню «вокального вуха» сприяє постійний аналіз і обговорення з викладачем почутого вокального матеріалу. Для досягнення означеної мети викладач повинен бути надзвичайно уважним та вимогливим до співу студентів стосовно чистоти інтонування, правильності тембрального забарвлення голосу; чинити опір хибному звучанню, роз'яснювати чому саме це шкідливо, робити акцент під час якісних спроб, обговорюючи чому саме так, а не інакше.

Слід розрізнити слух пасивний — який розвиває диференціацію слухового аналізу, від слуху активного — який містить вміння керувати своїм голосом для створення звука необхідної співацької позиції. Якщо студент інтонує не правильно, тоді йому бажано перевірити нотний матеріал, що співає, спочатку «внутрішнім» слухом. Подібні помилки пов'язані не тільки із неточністю висоти звуків, а доволі часто, з неправильним формуванням тембру, коли позиційно звук відчувається нижче або вище потрібного.

У подібних випадках інтонаційна чистота визначається вокальною технологією.

Складність такого питання пояснюється тим, що студент під час співу, на жаль, чує свій голос інакше ніж оточуючі, тому що чує він себе через внутрішні тканини організму, через кісткову провідність.

Таким чином, формуванню правильної співацької позиції допомагає відпрацювання м'язових рухів та точності роботи рухових і других аналізаторів.

Враховуючи особливості слуху викладач повинен контролювати голос студента, доки учень не матиме змогу самостійно розуміти, яким його внутрішнім відчуттям відповідає правильне для оточуючих співацьке звучання. Слухові відчуття, до речі, залежать від акустичних якостей приміщення, у яких відбуваються вокальний виступ чи заняття, тому вони є досить нестабільні. І навпаки, внутрішні відчуття,

які виникають під час співу, відіграють велику роль щодо контролю за голосом, оскільки вони вирізняються стабільністю.

Стосовно контролюючих заходів за голосоутворенням на перше місце слід поставити слух, тоді як друге місце займає м'язове відчуття — руховий контроль. При систематичних, ретельних, цілеспрямованих заняттях м'язові відчуття можливо натренувати таким чином, що студент в умовах повного акустичного заглушення, буде мати змогу співати інтонаційно чисто, з правильною вокальною позицією. Слід відзначити: руховий контроль, значною мірою, проявляється на кінцевому етапі засвоєння співацьких рухів. Початковий етап голосового виховання здійснюється головним чином за рахунок слухового контролю.

Отже, необхідність розуміння викладачем академічного співу, що є дійсно якісно, а що не зовсім, у почутю вокальному виконанні безперечно.

Виховання вокального смаку, будова образу еталонного звука в уяві викладача академічного співу є досить важливим аспектом у процесі формування професійних музичних здібностей, а саме у тренуванні вокального слуху.

Формування вокального слуху необхідно здійснювати комплексно, а саме:

1. У процесі виховання голосу, тобто під час накопичення практичних умінь та навичок.
2. При прослуховуванні відносно великої кількості вокальної музики.

Важливо якомога більше слухати зразки вокальної творчості як у запису, так і в живому виконанні відомих та видатних співаків. Особливо слід відмітити необхідність процесу обговорення й аналізу почутого. Таким чином, студент набуває необхідного досвіду розрізняти якісне виконання від недосконалого.

Під час спілкування з викладачами відбувається корегування своїх особистих поглядів з думками професійних музикантів, що, вочевидь, впливає на появу особистої думки з приводу почутого.

Постійне, послідовне, відповідальне керівництво викладачем процесу виховання вокального слуху студента — запорука його самодостатності та успішної майбутньої вокально-виконавської та викладацької діяльності.

I. Курик

АНСАМБЛЬ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРІВ У КЛАСІ ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ: СПЕЦИФІКА РОБОТИ

I. Kyryk

ENSEMBLE OF CONCERTMASTERS IN THE CLASS OF CHORAL CONDUCTING: SPECIFICS OF WORK

Останніми роками хорві факультети ЗВО України стикаються з нестачею професійних кадрів, котрі мають можливість і бажання працювати концертмейстерами у класах хорового диригування. За наявності великої кількості випускників-піаністів майже всі прагнуть бути викладачами фортепіано або солістами-виконавцями. Слід зазначити, що піаністи, які намагаються опанувати роботу у класі диригування, стикаються з багатьма труднощами. Повноцінне навчання молодого диригента на уроках неможливе без максимального приближення умов роботи в класі до роботи хормейстера безпосередньо з хором. Для цього і потрібна робота не тільки викладача та студента, а й двох концертмейстерів, які грають в ансамблі двохорні композиції *a cappella*, хорві твори *a cappella* з солістом, твори із супроводом, великі